

Compactgids Vogels

KOSM • S

www.kosmosuitgevers.nl

 kosmos.uitgevers

 kosmosuitgevers

Dit is een vertaling van *Concise Bird Guide*, voor het eerst gepubliceerd in 2010 door New Holland Publishers (UK) Ltd. Voor deze editie geldt © 2014 Bloomsbury Wildlife, een imprint van Bloomsbury Publishing Plc, London/Dublin

Tekst: Nicholas Hammond/Bloomsbury Publishers Plc

Ontwerp: Alan Marshall

Illustraties: Richard Allen, Dan Cole, David Daly, Szabolcs Kokay & Stephen Message/
Bloomsbury Publishers Plc

Voor de Nederlandstalige uitgave geldt © 2014/2023 Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen, onderdeel van VBK|media

Vertaling: Scribent.nl, Fenna de Breedt

Omslagontwerp en zetwerk: Scribent.nl

Kosmos Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

ISBN 978 90 439 2783 3

NUR 435

Veertiende, herziene druk, 2023

Alle rechten voorbehouden/All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

Inhoud

<i>Inleiding</i>	6	Zwaluwen	130
		IJsvogels	131
Eendachtigen	8	Hoppen	132
Ruigpoothoenders	33	Spechten	133
Fazantachtigen	35	Leeuweriken	136
Duikers	38	Zwaluwen	138
Futen	40	Kwikstaarten & piepers	141
Stormvogels	43	Pestvogels	147
Stormvogeltjes	45	Waterspreeuwen	148
Genten	46	Winterkoningen	149
Aalscholvers	47	Heggenmussen	150
Reigers	49	Lijsters	151
Lepelaars	52	Goudhaantjes	157
Havikachtigen	53	Zangers	159
Visarend	60	Vliegenvangers	169
Valkachtigen	61	Tapuiten	171
Rallen, koeten en waterhoentjes	65	Kleine lijsterachtigen	174
Scholeksters	70	Timalia's	178
Kluten	71	Staartmezen	179
Grielen	72	Mezen	180
Plevieren	73	Boomklevers	185
Strandlopers en snippen	79	Boomkruipers	186
Jagers	99	Wielewalen	187
Meeuwen	102	Klauwieren	188
Sterns	109	Kraaien	189
Alken	114	Spreeuwen	196
Duiven	118	Mussen	197
Papegaaien	123	Vinkachtigen	199
Koekoeken	124	Gorzen	210
Kerkuilen	125		
Uilen	126	<i>Register</i>	214
Nachtzwaluwen	129		

Inleiding

Er zijn in de wereld meer dan 10.000 verschillende vogelsoorten. Hiervan leven er bijna 300 in Nederland. Dit praktische en handzame boek voorziet u van praktische informatie, waaronder variaties in de kleur van het verenkleed, waarmee u snel een vogel in de natuur kunt identificeren. De opgegeven grootte is een gemiddelde lengte. Naarmate u meer ervaring krijgt, zult u vlugger een soort kunnen herkennen, en van een grotere afstand. Het identificeren van een vogel behelst het stellen van een aantal vragen. Hoe vliegt hij? Wat voor vorm heeft hij? Zijn er opvallende kenmerken waar te nemen, zoals de vorm van de snavel, de lengte van de staart of de lengte van de poten? Welke kleuren zijn te onderscheiden? Is er een patroon te zien op het verenkleed? Hoe gedraagt de vogel zich? Welk geluid maakt hij? Waar is de vogel precies? Met de antwoorden op deze vragen kunt u de soort bepalen waartoe de waargenomen vogel behoort.

De manier van vliegen van een vogel kan een belangrijke aanwijzing zijn tot zijn identiteit. Bosvogels, zoals spechten, hebben een typische golvende vlucht, die vooral goed zichtbaar is als ze boven open terrein vliegen. IJsvogels vertonen een directe, snelle vlucht, waarbij ze vaak vlak boven het water scheren. De vorm die de vogel tijdens het vliegen toont, kan ook een onderscheidend kenmerk zijn: eenden hebben puntige vleugels die snel bewegen, en hun nek is naar voren uitgestrekt.

Kleur vormt niet altijd een betrouwbare aanwijzing, omdat het licht zelf en de omgevingskleuren kunnen zorgen voor onvoorspelbare afwijkingen. De patronen op het verenkleed zijn waarschijnlijk belangrijker. Vergeet echter niet dat het verenkleed kan variëren in de verschillende seizoenen en in de afzonderlijke levensstadia van de vogel – zo wijkt het uiterlijk van een jong en van niet-broedende vogels meestal af van een 'normaal' exemplaar.

Het gedrag van de verschillende vogelsoorten loopt ook uiteen. Zo kun je eenden in twee groepen verdelen als je kijkt naar hun foerageergewoonten. De ene groep duikt onder water om zich te voeden, de andere groep slobbert aan het wateroppervlak. Veel vogelsoorten kunnen worden waargenomen in zwermen, terwijl andere meestal alleen zijn. Sommige, zoals de goudvink, worden vaak in paartjes waargenomen. Kijken hoe een vogel zich voedt en zich tot andere vogels gedraagt, kan helpen bij het identificeren.

Knobbelzwaan

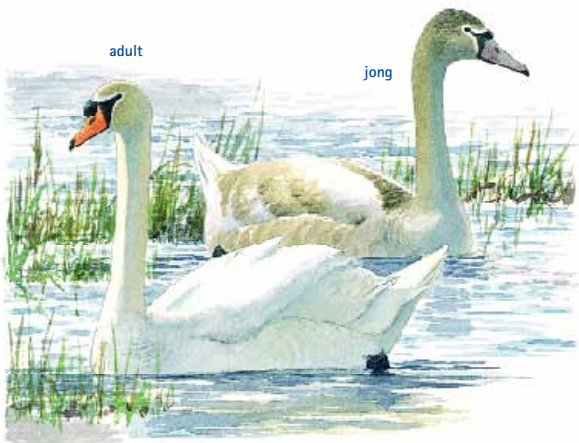
Cygnus olor

GROOTTE EN BESCHRIJVING 152 cm. Een van de zwaarste vliegende vogels ter wereld. Grijsbruin als jong, geheel wit als adult. Onderscheidt zich 's winters van de fluitzwaan en wilde zwaan door zijn oranje snavel met zwarte knobbel (kleiner bij vrouwtjes) en heeft een sierlijkere boog in de nek.

GELUID Voornamelijk stil; sist bij boosheid en verstoring.

HABITAT In stilstaande en zacht stromende wateren; in Noord- en West-Europa. Standvogel in Nederland.

VOEDSEL EN GEDRAG Voedt zich door zijn nek onder water te steken, maar eet ook gras. Het nest bestaat uit een grote berg plantenmateriaal aan de waterkant.

Alpensneeuwhoen *Lagopus muta*

Lengte 34 cm. 's Winters geheel wit, behalve de zwarte staartpunt en de zwarte teugel (tussen de snavelbasis en de ogen) bij het mannetje. 's Zomers kleuren de kop en bovendelen grijs en bruin. Hooggebergtevogel die het hele jaar in de noordelijke toendra's is te vinden en in het Europese hooggebergte. Ook in de Schotse hooglanden aan te treffen.

winter mannetje

zomer vrouwtje

Moerassneeuwhoen *Lagopus lagopus*

Adult mannetje is rijkelijk bedekt met kastanjebruine vlekken en een niervormige oranje vlek boven de ogen. Vrouwtje is identiek, maar heeft geen oranje vlek bij de ogen. Algemeen voorkomend in Scandinavië en Rusland, en ook in het noordwesten van Groot-Brittannië.

mannetje

vrouwtje

Roodkeelduiker

Gavia stellata

adult winter

adult zomer

GROOTTE EN BESCHRIJVING 60 cm. Het opvallende broedkleed omvat een donkerrode keel, een grijze kop en grijze nek. Daarbuiten vooral grijsbruine bovendelen en het gezicht tot boven de ogen wit. Smalle naar boven gerichte snavel; zwemt meestal met het hoofd iets geheven.

GELUID Brengt een klagelijk gezang voort in het broedgebied. Tijdens de vlucht een gansachtig 'gak-gak'.

HABITAT Broedt op Noord-Europese meren, overwintert langs de Europese kusten en grote binnenlandse meren.

VOEDSEL EN GEDRAG Is een viseter, maar voedt zich ook met weekdieren, schelpdieren, kikkers en planten. Spietst de prooi onder water, duikt tot 9 meter diep. Het nest is vlakbij de waterrand.

Parelduiker

Roodkeelduiker

Ijsduiker

Fuut

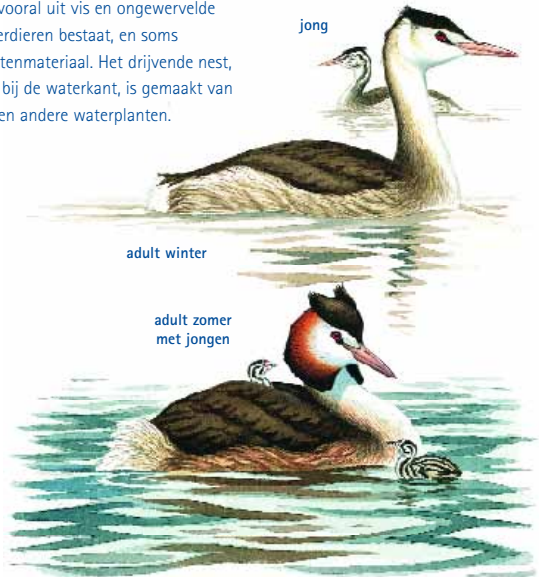
Podiceps cristatus

GROOTTE EN BESCHRIJVING 48 cm. Zeer herkenbaar in broedkleed; beide seksen hebben grote oorpluimen en een flinke kraag, die ze 's winters kwijt zijn. Jongen zijn gestreept.

GELUID Meestal stil, maar soms een rauwe blaf; kreunend gezang.

HABITAT Broedt op stilstaande meren en vijvers en zacht stromende rivieren. Komt in heel Europa voor, behalve het hoge noorden.

VOEDSEL EN GEDRAG Duikt naar voedsel, dat vooral uit vis en ongewervelde waterdieren bestaat, en soms plantenmateriaal. Het drijvende nest, vlak bij de waterkant, is gemaakt van riet en andere waterplanten.

Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus*

Vaal stormvogeltje *Oceanodroma leucorhoa*

GROOTTE EN BESCHRIJVING Het stormvogeltje is klein en lijkt van bovenaf gezien op een zwaluw. Kleiner en donkerder dan het vaal stormvogeltje, met rondere vleugels, een witte balk op de ondervleugel en een vierkante staart. Het vaal stormvogeltje heeft langere en puntigere vleugels en een lichtgevorkte staart.

GELUID Spint en gromt 's nachts bij het nest.

HABITAT Maakt nest in holen op een eiland maar leeft anderszins op open zee.

VOEDSEL EN GEDRAG Eet vooral plankton en kleine vissen, die hij al fladderend uit het water oppikt.

- Prachtige, natuurgetrouwe tekeningen van meer dan 250 soorten, inclusief verschillende kleden
- Belangrijkste informatie over kenmerken, verspreiding en leefomgeving

**KOS
MOS**

NUR 435

Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

Vogelbescherming
NEDERLAND

www.kosmosuitgevers.nl